

Weinpalm. — 4) Hundeschwanz. — 5) = स्थगिकारञ्जु (a rope for tying a goat, etc. Wils.; sollte er etwa कृगिका gelesen haben?) MED. r. 189. — 6) Hund. — 7) Wolke WILSON nach RĀGĀN. — Die gedr. Ausg. der MED. schreibt वाणर, ÇKDR. und WILSON व०.

वाण्ड्, वैण्डते (विभाजने, v. l. वेष्टने) DHĀTUP. 8, 18. वाण्डयति (विभाजने) 32, 18, v. l. — Vgl. वाण्ड्, वाण्ड्.

वत्, वतति mit अयि verstehen, begreifen: अयि क्रतुं सुचेतसं वतेम RV. 7, 3, 10. 60, 7. — caus. verstehen —, begreiflich machen: भद्रं नो अयि वातय मनः wecke in uns einen guten Sinn RV. 10, 20, 1. 23, 1. पित्रे पुत्रासौ अप्यवीवतवृत्तम् 13, 5. मन्मानि चित्रा अयिवातयत् एषा भूत नवेदा म स्तानाम् RV. 1, 163, 13. — Vgl. स्वयिवात.

वत्सं m. = अचत्सं H. 634, Sch. an. 3, 747. MED. s. 36. Kranz, reifenförmiger Schmuck (auf dem Scheitel und am Ohre getragen) PANĀR. 3, 11, 4. Gtr. 2, 2. KHANDOM. 161. am Ende eines adj. comp. f. आ 50.

वत्सकं m. dass. KHANDOM. 132.

वैतण्ड m. N. pr. eines Mannes UGĒVAL. zu UNĀDIS. 1, 128. P. 4, 1, 108. gaṇa शाङ्करवादि zu 73. गर्गादि zu 112. वतण्डा: die Nachkommen des Vataṇḍa PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 56, 36. तण्ड-वतण्डा: die Nachkommen des Taṇḍa und Vaṭaṇḍa gaṇa कार्तिकोऽपादि zu P. 6, 2, 37. वैतण्डी f. ein weiblicher Nachkomme des Vataṇḍa P. 4, 1, 109. — Vgl. वातण्ड, वातण्ड.

वतरणी MBH. 3, 8148 fehlerhaft für वैतरणी, wie die ed. Bomb. liest.

वतायन m. TRIK. 3, 3, 4 wohl fehlerhaft für वा०.

वति f. nom. act. von वन् P. 6, 4, 37, Sch.

वत् f. = देवनदी, सत्यवाच्, पय् und अतिरोग UNĀDIVR. im SAMKSHIPTAS. nach ÇKDR. — Vgl. रत्.

वतोका f. = अचतोका BHAR. zu AK. 2, 9, 69 nach ÇKDR.

वत्सं UNĀDIS. 3, 62. P. 7, 2, 9, Sch. 1) m. und f. आ (gaṇa अजादि zu P. 4, 1, 4) Kalb, Junges; Kind AK. 2, 9, 62. 3, 4, 30, 228. TRIK. 2, 9, 20. 3, 3, 450. H. 1260. an. 2, 389. MED. s. 10. fg. HALĀJ. 2, 109. VIÇVA bei UGĒVAL. RV. 1, 164, 5. 27. 2, 2, 2. वत्समिव मातरा संरिक्ताणे 3, 33, 3. गावो वत्सैर्विद्युताः 5, 30, 10. अरीळ् 4, 18, 10. 8, 61, 5. वत्सो धारुरिव मातरम् AV. 4, 18, 2. 13, 1, 10. वत्सान्घातुको वृकः 12, 4, 7. 9, 4, 2. AIT. BR. 6, 3. ÇAT. BR. 1, 3, 3, 20. 7, 1, 1. 2, 2, 1. वत्सं ज्ञातं गौरभिज्ञिप्रति TS. 6, 4, 11, 4. ँक्ष्वी ÇĀṆKH. BR. 23, 15. KĀTJ. ÇR. 22, 1, 20. स्त्री० ÇĀṆKH. ÇR. 2, 8, 7. तस्त्री M. 4, 38, 9, 50, 11, 134. R. 2, 24, 9. RAGH. 1, 84. Spr. 337. 2631. 2997. 4792. VARĀH. BRH. S. 48, 11. PANĀT. 169, 25. सत्रपवत्सा adj. ĀÇV. GRHJ. 1, 13, 2. जीव० PĀR. GRHJ. 3, 4. स० MBH. 1, 3942. R. GORR. 1, 74, 29. BHĀG. P. 9, 13, 26. अ० JĀGĒ. 1, 170. वड्० R. 2, 40, 42. RAGH. 2, 1. प्रौढ० H. 1267. HALĀJ. 2, 114. उरणकवत्स BHĀG. P. 5, 14, 3. वत्सविवृद्धिमितं नौरस्य यथा प्रवृत्तिरज्ञस्य SĀṆKHAJ. 37. Kind, Sohn R. GORR. 2, 34, 16. UTTARAR. 5, 15 (8, 9). वत्सैर्ज्ञत्सम् Kinder und Greise gaṇa कार्तिकोऽपादि zu P. 6, 2, 37. वत्सा KATHĀS. 23, 168. मनोः BHĀG. P. 3, 22, 18. वत्सया मदिरावत्या so v. a. vom lieben Kinde Mad. KATHĀS. 104, 54. PRAB. 104, 18. जीवदत्सा deren Kind am Leben ist SUÇR. 1, 371, 16. बालवत्सा deren Sohn noch ein Knabe ist MBH. 3, 16666. R. GORR. 2, 42, 18. वत्स voc. Kind als Schmeichelwort SĀH. D. 172, 3. MBH. 1, 691. R. 1, 39, 2. 63, 19. 67, 12. 2, 37, 16. 64, 29. SUÇR. 1, 3, 5. 13, 1. 119, 12. RAGH.

2, 61. ÇĀK. 109, 18. VIKR. 70, 10. RĀGĀ-TAR. 3, 120. PRAB. 19, 4. BHĀG. P. 4, 8, 11. 22. MĀRK. P. 16, 7. DHĀRTAS. 73, 10. 73, 10. ÇUK. in LA. (III) 34, 7. वत्से voc. f. KUMĀRAS. 5, 4. ÇĀK. 51, 13. 17, 71, 16. 109, 21. MĀLAV. 23, 11. UTTARAR. 5, 14 (8, 9). KATHĀS. 24, 29. 23, 167. 36, 26. PRAB. 83, 5. PANĀT. 130, 4. अचव वत्सेति (संधिरार्थः Comm.) BHĀG. P. 3, 22, 25. वत्साम् voc. pl. 14, 12. SUÇR. 1, 4, 15. — 2) m. Jahr (vgl. वत्सर्) AK. 3, 4, 30. 228. TRIK. 3, 3, 450. H. ç. 23. H. an. MED. HALĀJ. 5, 22. VIÇVA. — 3) Brust, n. AK. 2, 6, 2, 29. TRIK. MED. und VIÇVA; m. H. 602 und H. an. unbestimmt ob m. oder n. HALĀJ. 2, 372. — 4) m. N. pr. verschiedener Personen: eines Sohnes oder entfernten Nachkommen Kaṇva's RV. 8, 6, 1. 8, 9, 1. 11, 7. PANĀV. BR. 14, 6, 6. ÇĀṆKH. ÇR. 16, 11, 20. Ind. St. 3, 460. eines Āgneja, Liedverfassers von RV. 10, 187. eines Kāçjapa KATHĀS. 28, 74. 92. वत्सस्य ह्यभिशस्तस्य पुरा धात्रा यवीयसा । नामिर्ददौ रोमायि सत्येन जगतः स्पृशः ॥ M. 8, 116. PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 61, 36. fg. (36 ist वत्समृग उभौ zu lesen). P. 4, 1, 102. 117. Verz. d. Oxf. H. 18, b, 11. 53, b, 24. Verfassers eines Gesetzbuches 266, b, 9. 270, b, 36. 279, a, 40. Verz. d. B. H. No. 1166. eines Sohnes des Pratardana MBH. 12, 1795. 13, 1946. HARIY. 1387. 1397. 1741. 1733. VP. 408. = प्र-तर्दन BHĀG. P. 9, 17, 6. eines Sohnes des Senaġit 21, 23. HARIY. 1039. der Akshamālā HALL in der Einl. zu VĪSĀVAD. 12. des Urukshopa (vgl. वत्सवृद्ध) VP. 463. des Somaçarman KATHĀS. 6, 9. वाश्वयवत्सयोः HARIY. 1233. ऽगोत्र, ऽवंश Verz. d. Oxf. H. 100, a, 1 v. u. 370, a, No. 213. COLEBR. Misc. Ess. II, 188. HALL 136. 173. pl. die Nachkommen Vatsa's P. 2, 4, 64, Sch. VOP. 7, 14. ĀÇV. ÇR. 12, 10. Schol. zu KĀTJ. ÇR. 1, 9, 3. Verz. d. Oxf. H. 19, a, 34. 403, b, No. 10. — 5) m. N. pr. eines Landes mit der Hauptstadt Kauçāmbi: वत्स इति ज्यतिो देशः KATHĀS. 9, 4, 30, 38. SCHIEFFER, Lebensb. 234 (4). pl. als Bez. des Volkes und Landes MBH. 5, 7369. 8, 237. 13, 1951 (वत्सानां ed. Bomb.). VARĀH. BRH. S. 14, 2. 8. 17, 18. 22. KATHĀS. 30, 62. — Vgl. अनुपूर्व०, अय०, अभिवान्य० (vgl. Ind. St. 9, 309. fg.), कुत्स०, तिल०, त्रि०, नित्य०, पुं०, पौण्ड्र०, मृत०, यम०, रुयदत्स, वि०, सह० und वात्स्य.

वत्सकं (von वत्स) 1) m. a) Kälbchen M. 11, 114. BHĀG. P. 4, 9, 17. am Ende eines adj. comp.: मृतवत्सका यथा गौः 10, 7, 24. — b) Wrightia antidysenterica R. Br. AK. 2, 4, 3, 47. SUÇR. 2, 371, 2. ऽबीज 431, 7. फलत्वचं वत्सकास्य 433, 19. ÇĀṆKH. SĀṆ. 2, 2, 35. 39. der Same dieser Pflanze RĀGĀN. im ÇKDR. — c) N. pr. eines Sohnes des Çūra BHĀG. P. 9, 24, 28. 42. N. pr. eines Asura (vgl. वत्सामुर्) 10, 43, 30. — 2) f. वत्सिका Kalbe. Kälbin, eine junge Kuh JĀGĒ. 3, 272. — 3) n. grüner (schwarzer) Eisen- vitriol RĀGĀN. im ÇKDR.

वत्सकामा adj. f. ihr Kalb liebend H. 1271. HALĀJ. 2, 115.

वत्सणुरकतीर्थ n. N. pr. eines Tirtha Verz. d. Oxf. H. 149, a, 10. fg. वत्सर् (von वत्स mit dem suff. des compar.) m. und f. (ई) das erwähnte Junge, ein heranwachsendes Thier: junger Stier, Kälbin (auch vom Ziegengeschlecht) P. 5, 3, 91. AK. 2, 9, 62. H. 1260. HALĀJ. 2, 109. TS. 1, 8, 13, 1. 18, 1. VS. 24, 5. AIT. BR. 1, 27. ĀÇV. ÇR. 8, 14, 12. 9, 4, 6. 10, 2, 29. KĀTJ. 24, 2. LĪTJ. 4, 12, 11. गर्भियः das erste Kalb tragend 9, 4, 21. 12, 11. KĀTJ. ÇR. 12, 5, 12. वत्सतरा: पञ्चवर्षा: vermuthlich Thiere, die nicht zur Begattung zugelassen werden, 22, 9, 12. वत्सतर्पस्त्रिहाय-